DOMSTOLENS DOM
den 15 september 1998 *

I de förenade målen C-279/96, C-280/96 och C-281/96,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunale di Genova (Italien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i de vid den nationella domstolen anhängiga målen mellan

Ansaldo Energia SpA

och

Amministrazione delle Finanze dello Stato,

och mellan

Amministrazione delle Finanze dello Stato

och

Marine Insurance Consultants Srl,

* Rättegångsspråk: italienska.

samt mellan

GMB Srl m. fl.

och

Amministrazione delle Finanze dello Stato,

angående tolkningen av gemenskapsrätten i fråga om återbetalning av felaktigt inbetalda belopp,

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G. C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena H. Ragnemalm, M. Wathelet och R. Schintgen samt domarna G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet (referent), L. Sevón och K. M. Ioannou,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Ansaldo Energia SpA, genom advokaten Maria Costanza, Milano, och advokaten Paolo Centore, Genua,

— Marine Insurance Consultants Srl, genom advokaterna Kristian Kielland och Valentino Bassetto, Genua,

— GMB Srl m. fl., genom advokaterna Giuseppe Conte och Giuseppe Giacomini, Genua,

— Italiens regering, genom professor Umberto Leanza, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av Ivo M. Braguglia, avvocato dello Stato,

— Frankrikes regering, genom Catherine de Salins, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och Gautier Mignot, secrétaire des affaires étrangères, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom Stephanie Ridley, Treasury Solicitor's Department, i egenskap av ombud, biträdd av Nicholas Paines, barrister,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Enrico Traversa, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 3 februari 1998 av: Ansaldo Energia SpA, Marine Insurance Consultants Srl, GMB Srl m. fl., Italiens regering, Frankrikes regering och Förenade kungarikets regering samt kommissionen,

och efter att den 26 mars 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunale di Genova har genom tre likalydande beslut av den 27 juni och den 19 juli 1996, vilka inkom till domstolen den 21 augusti samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget ställt två frågor om tolkningen av gemenskapsrätten i fråga om återbetalning av felaktigt inbetalda belopp.

2 Frågorna har uppkommit inom ramen för tvisten mellan den italienska skattemyndigheten och Ansaldo Energia SpA (nedan kallat Ansaldo Energia), Marine Insurance Consultants Srl (nedan kallat Marine Insurance Consultants) samt GMB Srl och elva andra aktiebolag eller bolag med begränsat ansvar (nedan kallade GMB m. fl.) avseende den statliga avgiften för införande av bolag i företagsregistret (nedan kallad registreringsavgiften).

3 Registreringsavgiften infördes genom republikens presidents dekret nr 641 av den 26 oktober 1972 (*GURI* nr 292 av den 11 november 1972, tillägg nr 3, nedan kallat dekret nr 641/72). Vad beträffar införandet av bolags stiftelseurkund i registret har avgiften successivt ändrats i fråga om storlek och periodicitet.

4 Registreringsavgiften höjdes inledningsvis avsevärt genom lagdekret nr 853 av den 19 december 1984 (*GURI* nr 347 av den 19 december 1984) som omvandlades till lag genom lag nr 17 av den 17 februari 1985 (*GURI* nr 41a av den 17 februari 1985) som även föreskrev att avgiften framdeles inte enbart skulle betalas vid införandet av bolags stiftelseurkund i registret utan även den 30 juni varje påföljande

kalenderår. Avgiften ändrades sedermera på nytt åren 1988 och 1989. Det sistnämnda året uppgick avgiften till 12 miljoner LIT för aktiebolag och kommanditbolag med aktier, 3,5 miljoner LIT för bolag med begränsat ansvar och 500 000 LIT för andra bolag.

5 I domen av den 20 april 1993 i de förenade målen C-71/91 och C-178/91, Ponente Carni och Cispadana Costruzioni (REG 1993, s. I-1915, nedan kallad domen i målet Ponente Carni), som meddelades i fråga om registreringsavgiften, fastställde domstolen att artikel 10 i rådets direktiv 69/335/EEG av den 17 juli 1969 om indirekta skatter på kapitalanskaffning (EGT L 249, s. 25) skall tolkas så, att direktivet, om inte annat följer av undantagsbestämmelserna i artikel 12, innebär förbud mot en årlig avgift på grund av registrering av aktiebolag eller andra bolag med begränsat ansvar, även om intäkterna från denna avgift används för att finansiera bolagsregistret. Domstolen ansåg även att artikel 12 i direktiv 69/335 skall tolkas så, att de avgifter av vederlagskaraktär som nämns i artikel 12.1 e kan vara ersättning för lagstadgade transaktioner av allmänintresse, som exempelvis registrering av aktiebolag eller andra bolag med begränsat ansvar. Dessa avgifters storlek, vilka kan variera beroende på bolagets rättsliga form, skall beräknas på grundval av kostnaderna för transaktionerna, som kan beräknas schablonmässigt.

6 Till följd av denna dom sänktes, genom lagdekret nr 331 av den 30 augusti 1993 (*GURI* nr 203 av den 30 augusti 1993), som omvandlades till lag genom lag nr 427 av den 29 oktober 1993 (*GURI* nr 255 av den 29 oktober 1993), registreringsavgiften till 500 000 LIT för samtliga bolag och dess årliga uppbörd avskaffades.

7 Av besluten om hänskjutande framgår att Ansaldo Energia och GMB m. fl. väckte talan vid Tribunale di Genova för att skattemyndigheten skulle åläggas att återbetala de belopp jämte laga ränta som bolagen hade betalat fram till år 1992 såsom årlig registreringsavgift. Skattemyndigheten yrkade för sin del att Tribunale skulle undanröja eller ogiltigförklara ett beslut meddelat av Tribunales ordförande varigenom myndigheten förelades att bifalla en motsvarande ansökan av Marine Insurance Consultants.

8 Skattemyndigheten hävdade att avgiften i fråga var av vederlagskaraktär och således var förenlig med direktiv 69/335. Myndigheten åberopade i andra hand artikel 13 i dekret nr 641/72 enligt vilken "[d]en betalningsskyldige ... vid äventyr av preskription [kan] yrka återbetalning av de avgifter som betalats av misstag inom en tidsfrist av tre år från betalningsdagen ...". Skattemyndigheten gjorde dessutom gällande att det, i enlighet med artikel 3 i lagdekret nr 307/94 av den 25 mars 1994 (*GURI* nr 119 av den 24 maj 1994), som omvandlades till lag genom lag nr 457 av den 22 juli 1994 (*GURI* nr 171 av den 23 juli 1994, nedan kallat dekret nr 307/94), fanns skäl att tillämpa en kvartalsvis dröjsmålsränta på tre procent i likhet med alla återbetalningsskyldigheter som åligger staten. Denna bestämmelse lyder enligt följande: "Från och med dagen för ikraftträdande av detta dekret har finansministeriet rätt att genom en kungörelse, i enlighet med penning- och finansmarknadens utveckling, fastställa de räntesatser som skall tillämpas på statliga skattefordringar och-skulder. De bestämmelser som avses i artikel 13 i lagdekret nr 557 av den 30 december 1993, som efter ändringar omvandlades till lag nr 133 av den 26 februari 1994, förblir oförändrade."

9 Tribunale di Genova har i sina tre beslut om hänskjutande anfört att registreringsavgiftens oförenlighet med artiklarna 10 och 12 i direktiv 69/335 klart framgår av domen i målet Ponente Carni. Tribunale har tillagt att Corte Suprema di cassazione i dom nr 3458 av den 23 februari 1996 bekräftade att avgiften i fråga inte var av vederlagskaraktär i den mening som avses i artikel 12 i direktivet. I samma dom ansåg Corte Suprema di cassazione även att återbetalningen av denna avgift omfattades av artikel 13 i dekret nr 641/72.

10 Tribunale di Genova har emellertid uttryckt sig tvivlande vad gäller återbetalningsbestämmelsernas förenlighet med domstolens rättspraxis i fråga om återkrav av avgifter som har uppburits i strid med gemenskapsrätten, särskilt med dom av den 25 juli 1991 i mål C-208/90, Emmott (REG 1991, s. I-4269; svensk specialutgåva, volym 11).

11 Den hänskjutande domstolen har även frågat sig om nationella bestämmelser är förenliga med gemenskapsrätten, vilka beträffande samtliga återbetalningsskyldigheter som åligger staten föreskriver att kvartalsvis ränta på tre procent skall betalas från och med väckandet av en talan, om myndighetens goda tro kan fastställas.

Den nationella domstolen har nämligen uppgett att reglerna i Codice civile avseende återkrav av felaktigt inbetalda belopp föreskriver en årlig ränta på tio procent och att räntan skall beräknas från dagen för ingivande av begäran, om den person som mottog betalningen var i god tro.

12 Det är under dessa omständigheter som Tribunale di Genova har beslutat att förklara målet vilande och begära att EG-domstolen skall meddela ett förhandsavgörande beträffande följande frågor:

"1) Är det förenligt med gemenskapsrätten att det i nationell lagstiftning, för att vidta en åtgärd i syfte att skydda en rättighet i gemenskapens rättsordning, föreskrivs en preskriptionstid som börjar löpa innan direktivet, i vilket denna rättighet erkänns, har införlivats på ett korrekt och fullständigt sätt?

2) Är det förenligt med gemenskapsrätten att, i en regel om ersättning till en person vars rättigheter har förfördelats och till vilken har beviljats återbetalning av de begärda beloppen, föreskriva villkor som innebär andra och mindre fördelaktiga beräkningsregler än de som föreskrivs för krav på återbetalning mellan enskilda och som i huvudsak fastställs av samma offentliga myndighet som genom sin underlåtenhet har kränkt sagda rättighet?"

Den första frågan

13 Den nationella domstolen har genom sin första fråga i huvudsak begärt att domstolen skall förklara om gemenskapsrätten är till hinder för att en medlemsstat mot talan om återbetalning av avgifter som har tagits ut i strid med ett direktiv åberopar en nationell preskriptionstid som började löpa den dag då avgifterna inbetalades när detta direktiv den dagen ännu inte hade införlivats på ett korrekt sätt med den nationella rätten.

14 De tre regeringar som har inkommit med ett yttrande har, i motsats till sökandebolagen, föreslagit att denna fråga skall besvaras nekande. De anser att en medlemsstat har full rätt att åberopa en sådan nationell preskriptionstid som tidsfristen i fråga när den tillämpas utan åtskillnad på talan som grundas på nationell rätt och gemenskapsrätt och inte gör det praktiskt taget omöjligt eller alltför svårt att utöva de rättigheter som följer av gemenskapsrätten (domar av den 16 december 1976 i mål 33/76, Rewe, REG 1976, s. 1989, svensk specialutgåva, volym 3, s. 261, och i mål 45/76, Comet, REG 1976, s. 2043). Enligt dessa regeringar skall domen i det ovannämnda målet Emmott placeras i det sammanhang som följer av de alldeles särskilda omständigheterna i detta mål, vilket domstolen för övrigt bekräftade i domen av den 27 oktober 1993 i mål C-338/91, Steenhorst-Neerings (REG 1993, s. I-5475), och i domen av den 6 december 1994 i mål C-410/92, Johnson (REG 1994, s. I-5483).

15 I början hävdade kommissionen att domarna i de ovannämnda målen Steenhorst-Neerings och Johnson avsåg klagomål beträffande sociala förmåner som hade förvägrats på ett felaktigt sätt och således saknade relevans för det förevarande målet. Kommissionen ansåg även att lösningen i målet Emmott skulle tillämpas på återbetalning av skatter som hade tagits ut i strid med gemenskapsrätten, utan att den försumliga medlemsstaten skulle tillåtas att dra fördel av åsidosättandet. Vid förhandlingen avstod kommissionen emellertid från att försvara den ståndpunkten och medgav att den hade kullkastats genom dom av den 2 december 1997 i mål C-188/95, Fantask m. fl. (REG 1997, s. I-6783).

16 Enligt domstolens fasta rättspraxis ankommer det, i avsaknad av gemenskapsrättslig reglering på området, på varje medlemsstat att i sin nationella rättsordning ange vilka domstolar som är behöriga att fastställa förfaranderegler för sådan talan som avser att säkerställa skyddet av de rättigheter som enskilda har på grund av gemenskapsrätten, förutsatt att dessa förfaranden inte är mindre förmånliga än de som avser liknande talan enligt nationell rätt eller gör utövandet av de rättigheter som följer av gemenskapsrätten praktiskt taget omöjligt eller alltför svårt (domarna i de ovannämnda målen Rewe, punkt 5, och Comet, punkterna 13 och 16, och i nyare rättspraxis dom av den 14 december 1995 i mål C-312/93, Peterbroeck, REG 1995, s. I-4599, punkt 12).

17 Domstolen har även ansett att fastställandet av skäliga tidsfrister för väckande av talan vid äventyr av preskription är förenligt med gemenskapsrätten med hänsyn till rättssäkerheten som samtidigt skyddar den betalningsskyldige och den berörda myndigheten (domarna i de ovannämnda målen Rewe, punkt 5, och Comet, punkterna 17 och 18; se även dom av den 27 mars 1980 i mål 61/79, Denkavit italiana, REG 1980, s. 1205, svensk specialutgåva, volym 5, s. 149, punkt 23, av den 10 juli 1997 i mål C-261/95, Palmisani, REG 1997, s. I-4025, punkt 28, och av den 17 juli 1997 i mål C-90/94, Haahr Petroleum, REG 1997, s. I-4085, punkt 48).

18 Såsom domstolen har angett i de domar som har meddelats i dag i mål C-231/96, EDIS (REG 1998, s. I-4951, punkt 44), och i mål C-260/96, Spac (REG 1998, s. I-4927, punkt 27), är gemenskapsrätten i princip inte till hinder för att en medlemsstat åberopar en nationell preskriptionstid på tre år mot talan om återbetalning av avgifter som har tagits ut i strid med gemenskapsrätten.

19 Det är visserligen riktigt att domstolen i punkt 23 i domen i det ovannämnda målet Emmott ansåg att innan ett direktiv har blivit korrekt genomfört kan den medlemsstat som underlåtit detta inte gentemot en enskild som mot staten i fråga väckt talan i syfte att tillvarata de rättigheter som bestämmelser i direktivet tillerkänner denne, åberopa att dennes talan väckts för sent och att en frist för väckande av talan enligt nationell rätt kan börja löpa först från den tidpunkten.

20 Av domen i det ovannämnda målet Steenhorst-Neerings följer emellertid — såsom bekräftas av punkt 26 i domen i det ovannämnda målet Johnson — att den lösning som valdes i domen i målet Emmott berättigades av omständigheter som var utmärkande för det målet och under vilka preskriptionen ledde till att käranden i målet vid den nationella domstolen helt berövades möjligheten att göra gällande sin rätt till lika behandling med stöd av ett gemenskapsrättsligt direktiv (se även domen i det ovannämnda målet Haahr Petroleum, punkt 52, och dom av den 17 juli 1997 i de förenade målen C-114/95 och C-115/95, Texaco och Olieselskabet Danmark, REG 1997, s. I-4263, punkt 48).

21 Domstolen fastställde således i domen i det ovannämnda målet Fantask m. fl. att gemenskapsrätten inte är till hinder för att en medlemsstat, som har underlåtit att genomföra direktiv 69/335 på ett korrekt sätt, åberopar en nationell preskriptions-

tid på fem år, vilken börjar löpa den dag den aktuella avgiften kunde tas ut, mot ett krav på återbetalning av avgifter som har uppburits i strid med detta direktiv (se även domarna i de ovannämnda målen EDIS, punkt 47, och Spac, punkt 30).

22 Mot bakgrund av handlingarna i målet och diskussionerna under det muntliga förfarandet förefaller det dessutom inte som om de italienska myndigheternas uppträdande tillsammans med förekomsten av den omtvistade tidsfristen i det föreliggande fallet — som i målet Emmott — har lett till att sökandebolaget helt har berövats möjligheten att göra gällande sina rättigheter vid de nationella domstolarna.

23 Den första frågan skall således besvaras så, att gemenskapsrätten under sådana omständigheter som i målet vid den nationella domstolen inte är till hinder för att en medlemsstat mot talan om återbetalning av avgifter som har tagits ut i strid med ett direktiv åberopar en nationell preskriptionstid som började löpa den dag då avgifterna inbetalades, även om detta direktiv den dagen ännu inte hade införlivats på ett korrekt sätt med den nationella rätten.

Den andra frågan

24 Genom sin andra fråga vill den nationella domstolen i huvudsak få klargjort om gemenskapsrätten vid återbetalning av avgifter som har uppburits i strid med den utgör hinder för utbetalning av ränta enligt mindre gynnsamma beräkningsregler än vad som gäller inom ramen för det allmänna systemet för återkrav av felaktigt inbetalda belopp och som därutöver har beslutats av den nationella myndighet som har gjort sig skyldig till överträdelsen i fråga.

25 Såväl de bolag som är sökande i målet vid den nationella domstolen som kommissionen har på grundval av domen av den 9 mars 1978 i mål 106/77, Simmenthal

(REG 1977, s. 692; svensk specialutgåva, volym 4, s. 75), gjort gällande att en medlemsstat inte är behörig att anta en skattebestämmelse som är oförenlig med gemenskapsrätten och att en sådan bestämmelse och motsvarande skattskyldighet skall anses som en nullitet. Under dessa omständigheter utgör gemenskapsrätten hinder för att det i stället för den tioåriga preskriptionsfristen enligt de allmänna reglerna tillämpas en sådan preskriptionstid som den som föreskrivs i italiensk rätt, vilken förutsätter att staten har en beskattningsrätt och en skattefordran. Av samma skäl skall räntorna avgöras enligt de regler som är tillämpliga på återkrav av felaktigt inbetalda belopp enligt Codice civile.

26 Enligt de tre regeringar som har inkommit med yttrande har en medlemsstat rätt att i skattehänseende föreskriva beräkningsrätt för ränta som avviker från de allmänna reglerna när dessa bestämmelser tillämpas på samma sätt på återbetalning av avgifter som har tagits ut i strid med gemenskapsrätten och i strid med den nationella rätten. Den franska och den brittiska regeringen anser för övrigt att den omständigheten att den tillämpliga räntesatsen omfattas av behörigheten hos den nationella myndighet som är ansvarig för medlemsstatens åsidosättande av gemenskapsrätten är irrelevant i detta avseende. Den italienska regeringen har för sin del anfört att denna del av frågan saknar relevans, eftersom det behöriga ministeriet inte har använt sig av möjligheten att genom dekret fastställa räntesatsen i fråga och eftersom detta förfarande fastställs i lag.

27 Såsom har påpekats i punkt 16 i denna dom, ankommer det i avsaknad av gemenskapsrättslig reglering på området på varje medlemsstat att i sin nationella rättsordning ange vilka domstolar som är behöriga och att fastställa förfaranderegler för sådan talan som avser att säkerställa skyddet av de rättigheter som enskilda har på grund av gemenskapsrätten. Dessa former får emellertid inte vara mindre förmånliga än de som avser liknande talan enligt nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller göra utövandet av de rättigheter som följer av gemenskapsrätten praktiskt taget omöjligt eller alltför svårt (effektivitetsprincipen).

28 Domstolen har även ansett att när det saknas gemenskapsrättsliga bestämmelser i fråga om avgifter som har uppburits på grundval av gemenskapsförordningar som har förklarats ogiltiga ankommer det på de nationella myndigheterna att behandla samtliga ytterligare frågor avseende detta återkrav, såsom betalning av ränta, med tillämpning av deras nationella bestämmelser rörande räntesatsen och den dag från vilken räntan skall beräknas (dom av den 12 juni 1980 i mål 130/79, Express Dairy Foods, REG 1980, s. 1887, punkterna 16 och 17, svensk specialutgåva, volym 5, s. 227; se även dom av den 21 maj 1976 i mål 26/74, Roquette mot kommissionen, REG 1976, s. 677, punkterna 11 och 12).

29 Det skall vidare erinras om att domstolen i två domar av denna dag (de ovannämnda målen EDIS, punkt 36, och Spac, punkt 20) har ansett att en nationell återbetalningsregel uppfyller likvärdighetsprincipen när den tillämpas på samma sätt på talan som grundas på åsidosättande av gemenskapsrätten som på talan som grundas på åsidosättande av nationell rätt när det rör sig om samma typ av avgifter eller pålagor. Denna princip kan däremot inte tolkas så, att den ålägger en medlemsstat en skyldighet att utvidga sitt mest fördelaktiga nationella system för återkrav till att omfatta samtliga fall av talan om återbetalning av avgifter eller pålagor som har tagits ut i strid med gemenskapsrätten.

30 Av detta följer att gemenskapsrätten inte utgör hinder för att lagstiftningen i en medlemsstat i fråga om räntor föreskriver mindre gynnsamma beräkningsregler för återbetalning av felaktigt uppburna avgifter än för återkrav av felaktigt betalda belopp mellan enskilda, när reglerna i fråga tillämpas på samma sätt på talan som grundas på nationell rätt som på talan som grundas på gemenskapsrätten. I det föreliggande fallet framgår det inte av lydelsen av den omtvistade regeln om den endast avser den sistnämnda kategorin av talan.

31 Den hänskjutande domstolen vill genom sin andra fråga även få klarhet i vilken betydelse det har för ovanstående tolkning att formerna för beräkning av räntan har bestämts av den nationella myndighet som gjort sig skyldig till det åsidosättande av gemenskapsrätten på grundval av vilket återbetalningsyrkandena har anhängiggjorts.

32 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende hänvisat till artikel 3 i lagdekret nr 307/94 som ger finansministeriet rätt att genom ad hoc-dekret fastställa de räntesatser som skall tillämpas på statliga skattefordringar och-skulder, i enlighet med penning- och finansmarknadens utveckling.

33 I enlighet med en fast rättspraxis saknar EG-domstolen behörighet att ge den nationella domstolen ett svar när de ställda frågorna inte avser en tolkning av gemenskapsrätten som är objektivt nödvändig för att lösa tvisten vid den nationella domstolen (beslut av den 26 januari 1990 i mål C-286/88, Falciola, REG 1990, s. I-191, punkterna 9 och 10, och av den 16 maj 1994 i mål C-428/93, Monin Automobiles, REG 1994, s. I-1707, punkterna 15 och 16, svensk specialutgåva, volym 15).

34 Det framgår emellertid av beslutet om hänskjutande samt av den italienska regeringens och kommissionens yttrande att finansministeriet ännu inte har använt sig av möjligheten enligt artikel 3 i lagdekret nr 307/94. Såsom den italienska regeringen och kommissionen har betonat, är den tillämpliga räntesatsen således fortfarande den som har slagits fast genom lagdekret nr 557 av den 30 december 1993 (*GURI* nr 305 av den 30 december 1993), som har omvandlats till lag och till vilken artikel 3 i lagdekret nr 307/94 uttryckligen hänvisar.

35 Detta innebär att denna del av den andra frågan avser en hypotetisk fråga och inte behöver besvaras.

36 Den andra frågan skall således besvaras så, att gemenskapsrätten vid återbetalning av avgifter som har uppburits i strid med den inte utgör hinder för utbetalning av ränta enligt mindre gynnsamma beräkningsregler än vad som gäller inom ramen för det allmänna systemet för återkrav av felaktigt betalda belopp mellan enskilda när dessa regler tillämpas på samma sätt på talan som grundas på åsidosättande av gemenskapsrätten som på talan som grundas på åsidosättande av nationell rätt.

Rättegångskostnader

37 De kostnader som har förorsakats den italienska, den franska och den brittiska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående de frågor som genom beslut av den 27 juni och den 19 juli 1996 har ställts av Tribunale di Genova — följande dom:

1) Under sådana omständigheter som i målet vid den nationella domstolen är gemenskapsrätten inte till hinder för att en medlemsstat mot talan om återbetalning av avgifter som har tagits ut i strid med ett direktiv åberopar en nationell preskriptionstid som började löpa den dag då avgifterna inbetalades, även om detta direktiv den dagen ännu inte hade införlivats på ett korrekt sätt med den nationella rätten.

2) Vid återbetalning av avgifter som har uppburits i strid med gemenskapsrätten utgör den inte hinder för utbetalning av ränta enligt mindre gynnsamma beräkningsregler än vad som gäller inom ramen för det allmänna systemet för återkrav av felaktigt betalda belopp mellan enskilda när dessa regler tillämpas på samma sätt på talan som grundas på åsidosättande av

gemenskapsrätten som på talan som grundas på åsidosättande av nationell rätt.

Rodríguez Iglesias Ragnemalm Wathelet

Schintgen Mancini Moitinho de Almeida

Kapteyn Edward Puissochet

Sevón Ioannou

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 15 september 1998.

R. Grass

Justitiesekreterare

G. C. Rodríguez Iglesias

Ordförande